

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної гігієни та екології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан III медичного
факультету,
доцент Шишкін М.А.

« 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

РОЗГЛЯНУТО на засіданні Ради факультету Студентського Самоврядування 	РОЗГЛЯНУТО на засіданні Вченої ради факультету
Протокол № 03-1/09 від «18» 09. 2020 р.	Протокол № 1 Від «16» 09. 2020 р.

1. Загальна інформація про викладача

Викладач: доцент, к.мед.н. Кірсанова Олена Валентинівна

e-mail: kirsanova@zsmu.zp.ua

Кафедра: загальної гігієни та екології

Адреса: пр. Маяковського, 29, корпус №1

Викладач: доцент, к.мед.н. Куцак Алла Валеріївна

e-mail: alla758@ukr.net

Кафедра: загальної гігієни та екології

Адреса: пр. Маяковського, 29, корпус №1

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності»

Кількість кредитів з дисципліни: 60 годин / 1,5 кредита ECTS (лекцій – 10, практичних занять – 10, СРС – 40).

3. Семестр: 3

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити (перелік дисциплін, вивчення яких має передувати дисципліні «Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності»): біологія, екологія, мікробіологія, біохімія, анатомія, фізіологія, медичної біології, медичної та біологічної фізики, біологічної та біохімії, анатомії людини, основ біоетики та біобезпеки.

Постреквізити (перелік дисциплін, для вивчення яких є обов'язковими знання, здобуті при вивченні «Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності»): біологія, екологія, біохімія, біобезпека.

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Формування у майбутніх фахівців лікарів-фізіотерапевтів (ерготерапевтів) перш знань, умінь і компетенцій, а також виховання культури безпеки для забезпечення ефективного управління охороною праці в медичній галузі, створення сприятливих умов виробничого середовища і безпеки праці згідно з чинними законодавчими та нормативно-правовими актами для реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я медичних працівників.

Головне завдання вивчення навчальної дисципліни «Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності» є забезпечення збереження життя, здоров'я і працездатності медичних працівників у виробничих умовах шляхом застосування комплексу законодавчих, організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних та інших заходів, виховання морально-етичних цінностей, спрямованих на профілактику виробничого травматизму та виникнення професійних і виробничо-обумовлених захворювань.

Компетенції, яких набуває студент при вивченні дисципліни:

Інтегральна:

- Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог. Здатність особистості до організації інтегрального гуманітарного освітнього простору та формування культури безпеки.

Загальні:

- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- Здатність до здійснення саморегуляції, ведення здорового способу життя, здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим.
- Визначеність і наполегливість щодо вирішення поставлених завдань і виконання взятих обов'язків.
- Здатність діяти соціально відповідально та з громадською свідомістю. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові, предметні):

- Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів. Здатність до планування профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.
- Здатність до обробки соціальної, економічної та медичної інформації.
- Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення.
- Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
- Здатність до оцінки впливу соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни: досягнення основних кінцевих цілей, визначених у Стандарті підготовки спеціаліста за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія».

5.3 Завдання вивчення дисципліни:

- робити висновки про наявність впливу шкідливих та небезпечних виробничих факторів на організм медичних працівників
- обґрунтовувати проведення профілактичних заходів у відповідності до основ чинного законодавства України.
- планувати заходи по дотриманню здорового способу життя, особистої гігієни та впроваджувати їх в практику охорони здоров'я.
- узгоджувати плани проведення профілактичних заходів з планами розвитку територіальних, адміністративних та виробничих одиниць.
- аналізувати й оцінювати небезпечні для життя, здоров'я і професійної діяльності ситуації та самостійно приймати рішення про вжиття термінових заходів.

5.4 Зміст навчальної дисципліни: Програма навчальної дисципліни складається з 1 модулю та 2 змістових модулів:

- модуль 1: годин 60/ (лекцій – 10, практичних занять – 10, СРС – 40);

Модуль 1 «Охорона праці в медичній галузі»

Змістовий модуль 1 «Загальні питання охорони праці» - 2 тем.

Правові та організаційні основи охорони праці.

Організація охорони праці в медичних установах та закладах вищої медичної освіти.

Гігієна та фізіологія праці, значення для створення безпечних умов праці.

Змістовий модуль 2. «Спеціальні питання охорони праці в медичній галузі» - 7 тем.

Професійні шкідливості при виконанні функціональних обов'язків медичних працівників.

Гігієнічна характеристика умов праці та стану здоров'я медичних працівників.

Гігієна та охорона праці в медичних закладах.

Охорона праці в окремих структурних підрозділах ЛПЗ та вищих медичних навчальних закладах.

Нещасні випадки та аварії в ЛПЗ, їх розслідування та облік.

Небезпечні інфекційні захворювання в роботі медичних працівників.

Основи виробничої безпеки медичних працівників.

5.5 План вивчення навчальної дисципліни

№ пп	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Завдання для самостійної роботи
Модуль 1 «Охорона праці в медичній галузі»			
Змістовий модуль 1. «Загальні питання охорони праці»			
1	Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці.	Л - 2 год. ПЗ - 2 год.	Опрацювання тем за допомогою: електр. навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни "ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ" для студентів ЗВО 3 курсу медичного факультетугалузі знань - 22 "Охорона здоров'я", напряму підготовки - "магістр стоматології", спеціальності -221 "Стоматологія" кваліфікації професійної - "Лікар-стоматолог". Опрацювання практичних навичок. Заповнення практикуму.
2	Тема 2. Організація охорони праці в медичних установах та закладах вищої медичної освіти.	СРС - 8 год.	Опрацювання тем за допомогою: електр. навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни "ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ" для студентів ЗВО 3 курсу медичного факультетугалузі знань - 22 "Охорона здоров'я", напряму підготовки - "магістр стоматології", спеціальності -221 "Стоматологія"

			кваліфікації професійної - "Лікар-стоматолог". Опрацювання практичних навичок. Заповнення практикуму.
3	Тема 3. Гігієна та фізіологія праці, значення для створення безпечних умов праці.	Л – 2 год ПЗ – 2 год.	Опрацювання тем за допомогою: електр. навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни "ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ" для студентів ЗВО 3 курсу медичного факультетугалузі знань - 22 "Охорона здоров'я", напряму підготовки - "магістр стоматології", спеціальності -221 "Стоматологія" кваліфікації професійної - "Лікар-стоматолог". Опрацювання практичних навичок. Заповнення практикуму.
Змістовий модуль 2. «Спеціальні питання охорони праці в медичній галузі»			
1	Тема 1. Професійні шкідливості при виконанні функціональних обов'язків медичних працівників Шкідливий виробничий чинник. Професійні захворювання.	СРС - 8 год. Л – 2 год	Опрацювання тем за допомогою: електр. навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни "ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ" для студентів ЗВО 3 курсу медичного факультетугалузі знань - 22 "Охорона здоров'я", напряму підготовки - "магістр стоматології", спеціальності -221 "Стоматологія" кваліфікації професійної - "Лікар-стоматолог". Опрацювання практичних навичок. Заповнення практикуму.
2	Тема 2. Гігієнічна характеристика умов праці та стану здоров'я медичних працівників	ПЗ – 2 год.	Опрацювання тем за допомогою: електр. навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни "ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ" для студентів ЗВО 3 курсу медичного факультетугалузі знань - 22 "Охорона здоров'я", напряму підготовки - "магістр стоматології", спеціальності -221 "Стоматологія"

			кваліфікації професійної - "Лікар-стоматолог". Опрацювання практичних навичок. Заповнення практикуму.
3	Тема 3. Нещасні випадки та аварії в ЛПЗ, їх розслідування та облік	ПЗ – 2 год	Опрацювання тем за допомогою: електр. навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни "ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ" для студентів ЗВО 3 курсу медичного факультетугалузі знань - 22 "Охорона здоров'я", напряму підготовки - "магістр стоматології", спеціальності -221 "Стоматологія" кваліфікації професійної - "Лікар-стоматолог". Опрацювання практичних навичок. Заповнення практикуму.
4	Тема 4. Гігієна та охорона праці в медичних закладах Виробничі отрути та професійні інтоксикації.	СРС – 8 год Л – 2 год	Опрацювання тем за допомогою: електр. навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни "ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ" для студентів ЗВО 3 курсу медичного факультетугалузі знань - 22 "Охорона здоров'я", напряму підготовки - "магістр стоматології", спеціальності -221 "Стоматологія" кваліфікації професійної - "Лікар-стоматолог". Опрацювання практичних навичок. Заповнення практикуму.
5	Тема 5. Охорона праці в окремих структурних підрозділах ЛПЗ та вищих медичних навчальних закладах	СРС – 8 год.	Опрацювання тем за допомогою: електр. навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни "ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ" для студентів ЗВО 3 курсу медичного факультетугалузі знань - 22 "Охорона здоров'я", напряму підготовки - "магістр стоматології", спеціальності -221 "Стоматологія" кваліфікації професійної -

			"Лікар-стоматолог". Опрацювання практичних навичок. Заповнення практикуму.
6	Тема 6. Небезпечні інфекційні захворювання в роботі медичних працівників Біологічні чинники в професійній діяльності.	ПЗ – 2 год. Л – 2 год	Опрацювання тем за допомогою: електр. навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни "ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ" для студентів ЗВО 3 курсу медичного факультетугалузі знань - 22 "Охорона здоров'я", напряму підготовки - "магістр стоматології", спеціальності -221 "Стоматологія" кваліфікації професійної - "Лікар-стоматолог". Опрацювання практичних навичок. Заповнення практикуму.
7	Тема 7. Основи виробничої безпеки медичних працівників	СРС – 8 год.	Опрацювання тем за допомогою: електр. навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни "ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ" для студентів ЗВО 3 курсу медичного факультетугалузі знань - 22 "Охорона здоров'я", напряму підготовки - "магістр стоматології", спеціальності -221 "Стоматологія" кваліфікації професійної - "Лікар-стоматолог". Опрацювання практичних навичок. Заповнення практикуму.
	Залік	ПЗ - 2 год.	

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні питання охорони праці		
1	Організація охорони праці в медичних установах та закладах вищої медичної освіти.	8
Змістовий модуль 2. Спеціальні питання охорони праці в медичній галузі		
2	Професійні шкідливості при виконанні функціональних обов'язків медичних працівників	8
3	Гігієна та охорона праці в медичних закладах	8

4	Охорона праці в окремих структурних підрозділах ЛПЗ та вищих медичних навчальних закладах	8
5	Основи виробничої безпеки медичних працівників	8
ВСЬОГО:		40

Консультативна допомога: щоденно за необхідністю (1-2 год.)

Контрольні заходи: самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час проходження студентом on-line курсу. Оцінка «Зараховано» за курс виставляється лише студентам, яким зараховані усі заняття з курсу та відсоток правильних відповідей за результатами контролю кожної теми складає не менше 60%. Курс вважається не зарахованим, якщо пропущено хоча б одну тему, або відсоток правильних відповідей хоча б за однією темою менше 60%. Студенти, які успішно виконали програму, за результатами курсу отримують сертифікат з навчальної дисципліни. Наявність сертифікату є обов'язковою для допуску до диференційованого заліку. Практикум заповнюється студентом кожного заняття та підписується викладачем після завершення практичного заняття.

7. Список основної та додаткової літератури

7.1. Основна література

1. Охорона праці в медичній галузі : навч.-метод. посіб. / О.П. Яворовський, М.І. Веремей, В.І. Зенкіна та ін. – К. : ВСВ “Медицина”, 2015. – 208 с.
2. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. посіб. / О.П. Яворовський, В.М. Шевцова, В.І. Зенкіна та ін.; за заг. ред О.П. Яворовського. – К.: ВСВ “Медицина”, 2015. – 288 с.
3. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: Навчально-методичний посібник / упор.: О.П. Яворовський, В.М. Шевцова, Г.А. Шкурко та ін. - Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А., 2012. – 232 с.
4. Гігієна праці: Підручник /Ю.І. Кундієв, О.П. Яворовський, А.М. Шевченко та ін.; за ред. акад. НАН України, НАМН України, проф. Ю.І. Кундієва, чл-кор. НАМН України проф. О.П. Яворовського. - К.: ВСВ “Медицина”, 2011. - 904 с.
5. Гігієна та охорона праці медичних працівників. Навчальний посібник / За ред. В.Ф. Москаленка, О.П. Яворовського. – К.: “Медицина”, 2009. – С.6-56.
6. Гігієна та охорона праці медичних працівників. Навчальний посібник / За ред. В.Ф. Москаленка, О.П. Яворовського. – К. : «Медицина», 2009. – 176 с.
7. Лекції.

7.2. Додаткова література

1. Гігієна праці (методи досліджень та санітарно-епідеміологічний нагляд) / За ред. А.М. Шевченка, О.П. Яворовського. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. - 528 с.
2. Гигиена и охрана труда медицинских работников / В.И. Свидовый, Е.Е. Палишкина - СПб. : Издательство СПб ГМА им. И.И.Мечникова, 2006. - 90 с.

8. Контроль і оцінка результатів навчання

8.1. Види контролю

- Поточний
- Підсумковий (заключний)

8.2. Форми контролю – залік.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Поточний контроль включає оцінювання початкового рівня знань (усне або письмове експрес-опитування, тестовий контроль з використанням тестових завдань), оцінювання основного етапу практичного заняття (контроль професійних умінь під час виконання практичних та лабораторних робіт, вирішення типових ситуаційних задач), оцінювання кінцевого рівня знань (вирішення ситуаційних задач III рівня, інтерпретація результатів лабораторних та інших методів обстеження стану довкілля). Рекомендовані до застосування такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестовий контроль, розв'язування ситуаційних задач, контроль практичних навичок, усна співбесіда з викладачем та завідувачем кафедри.

Оцінка базується виключно на результатах поточної діяльності за чотирибальною шкалою: «5», «4», «3», «2», «1» і залежить від середньої арифметичної оцінки. По закінченню вивчення дисципліни студент одержує оцінку «зараховано» або «не зараховано». Розрахунок балів здійснюється за формулою: CA (середня арифметична оцінка) $\times 200 : 5$. Наприклад: $(4,2 \times 200) : 5 = 168$ б., $(3,5 \times 200) : 5 = 140$ б.

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за чотирибальною шкалою

Кількість балів	Оцінка
170-200	Відмінно
140-169,99	Добре
110-139,99	Задовільно
Менше 110	Незадовільно

Для оцінювання **поточної навчальної діяльності** встановлюється єдина шкала, яка визначає фіксовані значення для максимально можливої та мінімально необхідної кількості балів (110 балів, якщо поточні оцінки – «відмінно» та 60 балів, якщо поточні – «задовільно»). До 110 максимальних балів можуть додаватись бали за індивідуальну роботу – не більше 10). Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять в модулі. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для запланованої теми.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку після завершення вивчення дисципліни і передбачає перевірку: рівня практичної підготовки студента (виконання практичних навичок та рівня теоретичних знань і вмінь їх використовувати в конкретних ситуаціях (вирішення тестових та ситуаційних завдань)).

До складання заліку допускаються студенти, у яких відсутня академічна заборгованість (пропуски лекцій, практичних занять, незадовільні оцінки, не пройдений онлайн курс із СРС). Студенту, який з поважної причини мав пропуски навчальних занять, вносяться корективи до індивідуального навчального плану і дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну. Для студентів, які пропустили навчальні заняття без поважних причин, рішення про їх відпрацювання приймається індивідуально деканом факультету.

Студентам, які активно працювали при виконанні практичних робіт, мали високу успішність протягом семестру та впевнено оволоділи практичними навичками залік виставляється автоматично без додаткового опитування.

Успішність студентів при складанні заліку оцінюється за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та конвертується автоматично в електронному журналі в бали ЄКТС.

Оцінка за модуль визначається як сума балів поточної навчальної діяльності (60%) та оцінки за диференційований залік (40%). **Максимальна кількість балів**, яку студент може набрати при вивченні модулю, **становить 200**, в тому числі **за поточну навчальну діяльність - 120 балів**.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі теми модулю з дисципліни та складається з середньої арифметичної кількості балів за модуль 1.

9. Політика навчальної дисципліни

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.